

ศึกษากรณีการได้รับความคุ้มครองของผู้บริโภค
ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551
Case study of consumer protection the case procedure
Act. BE 2551.

สมชัย ทรัพย์ศิริผล*สุวุฒิ สุกิจจากร**สุรัชย์ พ่วงชูศักดิ์**
Somchai Supsiriphun*Suvut Sujitjakron*Surachai Phuangchosakdid*
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*
Faculty of law Bangkokthonburi University*

บทคัดย่อ

การคุ้มครองผู้บริโภคในยุคที่เทคโนโลยีทันสมัยผู้บริโภคควรจะได้รับ ความเข้าใจและความเป็นธรรมในสังคมปัจจุบัน ความเจริญทางด้านต่าง ๆ เข้ามามากมายรวมถึงการผลิตสินค้าและบริการ แต่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในสินค้าว่ามีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพ รวมถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าในอดีตเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และยังรวมถึงการเข้าสู่สัญญาเพื่อจะได้ไม่ถูกเอาเปรียบ เมื่อเกิดคดีความหรือข้อพิพาท หลักเกณฑ์ในการเรียกร้องค่าเสียหายยังต้องใช้เวลาอันนานทำให้ผู้บริโภค ต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ซึ่งทำให้ผู้บริโภคต้องเสียเปรียบกับผู้ประกอบการ ในหลาย ๆ เรื่อง ควรคำนึงถึงสิทธิในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งของผู้บริโภคโดยหน่วยงานของรัฐได้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติเช่นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคพ.ศ.2551 โดยมีหลักการเป็นการกำหนดระบบเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคเพื่อให้ผู้บริโภค ได้รับการเยียวยาได้อย่างรวดเร็วประหยัดเวลาและมีประสิทธิภาพเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคพ.ศ. 2551 ยังมีปัญหา ที่ต้องพิจารณาเช่นผู้บริโภคไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการส่งคำคู่ความ ทำให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้นกว่าเดิม การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการ ลงโทษอาจทำให้มีปัญหว่าผู้ได้รับความเสียหายน้อยอาจได้รับค่าทดแทนมากกว่าผู้ได้รับความเสียหายมากทำให้ไม่ยุติธรรมกับผู้บริโภคได้อย่างสมเหตุสมผล เมื่อความเจริญทางเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมทำให้ระบบเศรษฐกิจการค้าการบริการต่างๆเปลี่ยนแปลงไปมีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนการผลิตที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตที่ทันสมัยเกินความรู้ธรรมดาของผู้บริโภคจะตามทันและในการแข่งขันทางการค้าภายใต้ระบบเสรีผู้ผลิตต่างฝ่ายต่างแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้วัตถุดิบ ที่มีราคาต่ำและผลิตได้ปริมาณมากเพื่อลดต้นทุนการผลิตทำให้จำหน่ายสินค้าได้มากขึ้นทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบเพราะได้สินค้าที่ไม่สอดคล้องกับราคาที่ซื้อ มา เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคพ.ศ. 2551 เพื่อให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่มีการปรับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

คำสำคัญ : พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค, วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคพ.ศ. 2551

Abstract

The consumer protection in new digital technology, the citizen-consumers should have more understanding and judge the available rights in fairness in society. Though, there are many abundance goods in the way of massive productions and services, the consumers seem today lack of knowledge and understanding in product quality and low quality, particularly when the technologies have reached to play a crucial role. Unfortunately, the contractual event should be provided important balance but it is disadvantage. So, considering in disputes, it will affect the time for the law that has long been used to dealing with the problems. Those are involved in breaking the contract and damages (money) paid by the customers and certainly take time when they execute rules in consumer law. Thus, being a result of damages, always becoming disadvantaged categories of the consumers, this issue should be considered the consumers' rights and fairness to justify the implementation of the civil case. Laws to prevent the consumers where determined in the Consumer Protection Act, B.E. 2522 and the Consumer Case Procedure Act B.E. 2551 to improve the process and better practices will contribute to consumer protection and to help the customers quickly by using the Act, save time and becoming an effective mechanism for consumer protection and accepting the fairness. However, when considering the Consumer Case Procedure Act B.E. 2551, the problems are that legal relation involving the customers. For example, in terms of no fee-exempt for pleading resulting in an increase in payment, also the penalty does not address according to the objective of penalty in such this Act. In such a situation, the consumers suffer from less detriment shall receive more expenses than the consumers from more damages. There is an emerging unfair practice towards the consumers. Moreover, in very complexity of changes with new technologies such as industrious technology, economy, commerce, and services may be also managed in the process of complexity of production with modern materials. Therefore, it implies that the customers' knowledge can't keep up with the pace of changes. Certain

marketing competition under the free market world encourages entrepreneurs focused on competing with each other. The low prices of raw materials exceed production capacities in particular low-cost manufacture and most often increase sales. The customers have encountered disadvantage caused by low quality-products. The study of the research conducts to determine the improvement of the Consumer Protection Act, B.E. 2522 and the Consumer Case Procedure Act B.E. have quality

Keywords: The Consumer Protection Act, B.E. 2522, the Consumer Case Procedure Act B.E. 2551.

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญในด้านเศรษฐกิจ การขายสินค้าอุปโภคบริโภคเริ่มมี มากขึ้น ผู้บริโภคเองก็ต้องมีการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มี การนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มาพัฒนาตัวเองต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้บริโภค รวมถึง สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการทางแพ่งของผู้บริโภค ต่อมาได้มีการบัญญัติให้มีสำนักงานคุ้มครอง ผู้บริโภค เป็นองค์กรเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนของผู้บริโภคทำหน้าที่ ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ ในการ ตราและบังคับใช้กฎหมายและให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้ง ตรวจสอบ และรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม รัฐมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานขององค์กรอิสระอีก ด้วย รัฐเองมีการตราพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นการกำหนดให้มี ระบบวิธีพิจารณาคดีให้ผู้บริโภคได้รับสิทธิเรียกร้อง ในกรณีที่ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย โดยจะ ได้รับการเยียวยาอย่างสมเหตุสมผล ไม่ซับซ้อน เพื่อเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ตาม พระราชบัญญัติบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 บัญญัติให้ หน่วยงานที่จะฟ้องร้องดำเนินคดี แทนผู้บริโภค ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็น หน่วยงาน ของรัฐ การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ความไม่เท่าเทียมกัน ในการฟ้องร้องดำเนินคดีระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ อัน ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนที่กำหนดให้บุคคลมี ความเสมอภาค ในการได้รับการพิจารณาคดี อันเป็น สิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของ ประชาชนหรือผู้บริโภคเพื่อรักษาสิทธิของ ตนตามกฎหมาย เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ภายหลังมี การพิจารณาคดีเกี่ยวกับผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจมากขึ้น พระราชบัญญัติ ดังกล่าวใช้บังคับเป็น กฎหมาย ทำให้คดีระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค ผ่านกระบวนการยุติธรรมได้ดี ยิ่งขึ้น

ซึ่งฝ่าย ผู้ประกอบธุรกิจกลับเป็นฝ่ายที่รู้หรือทราบเป็นอย่างดี และผู้บริโภคหรือประชาชนยังต้องอาศัยค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสูง แต่ฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจ อำนาจต่อรองและได้เปรียบอยู่เสมอ บางครั้ง ผู้บริโภคหรือประชาชนที่ได้รับความเสียหายไม่มีทางออก จนนำไปสู่การใช้วิธีการที่รุนแรง และ ก่อให้เกิดปัญหาความระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับกลุ่มผู้บริโภคหรือประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีการประกาศเป็นกฎหมายแล้ว ก็ จะทำให้คดีระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภค เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้มากขึ้น จึงต้อง ศึกษาวิจัย ปัญหาในการใช้กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งเริ่ม ตั้งแต่กระบวนการนำคดีเข้าสู่ศาลยุติธรรมแผนกคดีผู้บริโภคโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีแทนผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 ได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวงให้กับผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ซึ่งไม่รวมถึงความรับผิดชอบ ค่าธรรมเนียมชั้นที่สุด แต่ในความเป็นจริงในทางปฏิบัติผู้บริโภคกลับไม่ได้รับสิทธิในการได้รับ ยกเว้นค่าธรรมเนียม ในการส่งคำคู่ความ ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นจำนวน มาก และไม่สามารถเข้าถึงขบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวกและประหยัด ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

เมื่อความเจริญทางด้านเทคโนโลยีในทางอุตสาหกรรม ทำให้ระบบเศรษฐกิจ การค้าขาย การบริการต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปมีกระบวนการผลิตที่ซับซ้อน การผลิตที่ใช้วัสดุในการผลิตที่ ทันสมัยเกินความรู้ธรรมดาของผู้บริโภคจะตามได้ทัน และในการแข่งขันกันทางการค้าภายใต้ ระบบเสรี ผู้ผลิตต่างฝ่ายต่างที่จะแข่งขันกันกับผู้ผลิตรายอื่น โดยใช้เทคโนโลยี ที่ซับซ้อนใช้วัตถุดิบ ที่มีราคาต่ำและผลิตได้ในปริมาณมาก ๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและพยายามกระจายสินค้าให้ สามารถจำหน่ายได้มากที่สุด จนบางครั้งทำให้เกิดความบกพร่องหรือขาดความละเอียดอ่อน และ คุณภาพของสินค้าลดหย่อนลงทำให้ได้รับสินค้าไม่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบ เพราะได้ สินค้าที่ไม่ได้สมกับราคาที่ซื้อเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประโยชน์และคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรม
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพิจารณาคดีของผู้บริโภค
- 3) เพื่อเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อกฎหมาย พัฒนากฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาของมูลจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิ (primary Dara) อาทิ กฎหมายภายใน และ

กฎหมายต่างประเทศ ศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น หนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตลอดจนสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อม นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาวิเคราะห์เปรียบเทียบอย่างเป็นระบบ อันจะนำมาสู่บทสรุปและ ข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันตามสภาพของสังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งในอดีตสังคมอยู่ในลักษณะพึ่งพาอาศัยกัน การค้าขาย จะมีลักษณะเป็นการ แลกเปลี่ยนสินค้ากัน การซื้อขายสินค้าเป็นไปอย่างเสรีและขั้นตอนในการผลิต สินค้าจะเป็นแบบเรียบง่ายใช้ ฝีมือและแรงงานคนและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น เครื่องนุ่งห่มหรืออาหาร แม้แต่ยา สมุนไพรก็ตาม มนุษย์สามารถที่จะเรียนรู้ได้ ต่อมาสังคมมีการ พัฒนาและมีการแบ่งงานกันทำ ผู้ที่มีฝีมือดีก็จะ ผลิตสินค้าขายให้แก่ผู้อื่น แต่ทุกคนก็ยังรู้ว่าสิ่งที่ผลิต ขึ้นมานั้นทำขึ้นมาโดยกรรมวิธีใด ซึ่งสังคมในสมัยนั้น ความรู้ของผู้ประกอบธุรกิจกับผู้บริโภคจะมีความเท่าเทียมกัน แต่หลังจากที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมมีการนำ เครื่องจักรไอน้ำมาใช้ในการผลิต สินค้า ทำให้สามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว ทำให้ตลาดมี การขยายตัวมากขึ้น กว่าเดิม และทำให้แต่ละคนมีการแข่งขันในทางการค้า ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจเสรีและ สังคม ยอมรับเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) กล่าวคือ หากมีการทำสัญญากันขึ้น มากแล้วก็ต้องมีการบังคับให้เป็นไปตามสัญญาที่ทำกันไว้ ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ ของตน จึง เกิดหลักกฎหมายในเรื่องซื้อขายว่า “ผู้ซื้อต้องระวัง (Caveat Emptor หรือ Let the Buyer Beware)” กล่าวคือ เมื่อผู้ซื้อสินค้าไม่ระมัดระวังตรวจสอบสินค้าตามสมควรในขณะที่รับมอบสินค้าจาก ผู้ขาย หากต่อมา ปรากฏว่าสินค้าที่ซื้อมามีข้อบกพร่องเกิดขึ้น ผู้ซื้อก็ต้องรับเคราะห์ในความเสียหาย ที่เกิดขึ้น ผู้ซื้อจะไปเรียกร้อง ค่าเสียหายเอาจากผู้ขายไม่ได้ ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ก็ได้บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 473 แต่ในปัจจุบันการผลิตสินค้ามีการนำความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อแข่งขันกันในตลาด ผู้ประกอบธุรกิจแต่ละรายพยายามคิดหา หนทางในการผลิตสินค้าและบริการของตนที่กระบวนการผลิต ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ จน ทำให้ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันตามไม่ทันและผู้บริโภคมัก ถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่ เสมอ ทำให้รัฐบาลของแต่ละประเทศต้องเข้ามาดูแลผู้บริโภค เนื่องจากความรู้ของ ผู้บริโภคไม่เท่า เทียมกับผู้ประกอบธุรกิจอีกต่อไป บางครั้งผู้บริโภคตกอยู่ในภาวะถูกแสวงหาประโยชน์จากผู้ ประกอบธุรกิจที่ไม่ซื่อตรง จึงมีการนำกฎหมายเดิมที่ตราขึ้นบนพื้นฐานที่ผู้บริโภคมีความรู้เท่าเทียม กับผู้บริโภค

หลักเกณฑ์และข้อควรพิจารณาในการยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตาม มาตรา 18 มีดังนี้ (ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์, 2542)

1. โดยปกติในการดำเนินคดีย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายทั้งส่วนที่เป็นค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ค่า เดินทาง ค่าจัดทำสำเนาเอกสาร เป็นต้น ดังนั้น ก่อนฟ้องคดีคู่ความจึงมักจะพิจารณาว่าผลที่ได้รับจากการ ดำเนินคดีคุ้มกับเงินที่จะต้องเสียไปหรือไม่ หากไม่คุ้มก็จะตัดสินใจไม่ดำเนินคดี

สำหรับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่มากนัก หากผู้บริโภคต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วมักจะไม่คุ้มกับค่าเสียหายที่จะได้รับ ทำให้ผู้บริโภคส่วนหนึ่งตัดสินใจไม่ฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีกับผู้ประกอบธุรกิจ ส่วนทางด้านฝ่ายผู้ประกอบธุรกิจก็บอกรู้ในฐานที่ตรงกันข้ามกล่าวคือไม่ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เพราะสามารถผลักภาระออกไปได้โดยรวมอยู่ในราคาสินค้าหรือบริการในความเป็นจริงจึงพบว่าคดีพิพาทระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจส่วนใหญ่เป็นกรณี que ผู้ประกอบธุรกิจเป็นโจทก์ฟ้องผู้บริโภคเป็นจำเลย ดังนั้นบทบัญญัติมาตรานี้ จึงยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการ พิจารณาทั้งปวงให้แก่ผู้บริโภคไม่ว่าผู้บริโภคจะอยู่ในฐานะที่เป็นโจทก์จำเลยหรือผู้ร้องสอดก็ตาม

2. นอกจากผู้บริโภคแล้วผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค เช่น คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และสมาคมที่คณะกรรมการผู้บริโภครับรอง ก็ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรานี้ด้วย

3. การได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรานี้ ผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขอหรือพิสูจน์ว่าตนเองไม่มีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าฤชาธรรมเนียมเหมือนกรณีการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตาม ป.วิ.พ. มาตรา 156 และ 156/1

4. ค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคได้รับยกเว้นตามมาตรานี้ หมายถึง ค่าฤชาธรรมเนียมทุกประเภทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียมศาล (ตามร่าง 1 และ 2) หรือค่าฤชาธรรมเนียมอื่น ๆ (ตาราง 3 ถึง 5) แต่ไม่รวมถึงความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด ซึ่งหมายความว่ากฎหมายยกเว้นให้เฉพาะค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้บริโภคจะต้องเสียสำหรับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของตนเอง แต่เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดี ศาลอาจสั่งให้ผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภครับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้เสียไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา 161 (แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องสั่งให้ผู้บริโภครับผิดหรือชดเชยให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเสมอไปถ้าผู้บริโภคดำเนินคดีโดยสุจริต ศาลจะสั่งให้ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับก็ได้)

เมื่อกฎหมายไม่ได้ยกเว้นในส่วนของค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุดและไม่มีบทบัญญัติยกเว้นในเรื่องเงินวางศาลในการยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาทำนองเดียวกับป.วิ.พ. มาตรา 157 ดังนั้นในกรณีที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภครับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ได้เสียไปถ้าผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคอื่นอุทธรณ์ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียม ที่ต้องใช้แทนดังกล่าวมาวางศาลด้วยตามป.วิ.พ. มาตรา 229 (แม้จะได้รับ ยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงในชั้นอุทธรณ์ก็ตาม) นอกจากนั้นหากศาลชั้นต้นไม่รับอุทธรณ์และมีการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคก็ต้องนำเงินที่ต้องชำระตามคำพิพากษามาวางศาลหรือหาประกันมาวางไว้ต่อศาลตามป.วิ.พ. มาตรา 234 ด้วยเพราะเงินจำนวนดังกล่าวเป็นหนี้ตามคำพิพากษามีใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแต่อย่างใด

5. การยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรานี้เป็นกรณียกเว้นให้แก่การดำเนินคดีทุกชั้นศาลอย่างไรก็ตามกฎหมายไม่ได้ยกเว้นให้โดยเด็ดขาดเพราะหากมีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในวรรคสอง

ของมาตรานี้ศาลมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับการยกเว้นต่อต้านก็ได้เช่นในกรณีที่ผู้บริโภครหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค

- นำคดีมาฟ้องโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
- เรียกร้องค่าเสียหายเกินสมควร
- ประพฤติตนไม่เรียบร้อย
- ดำเนินกระบวนการพิจารณาอันมีลักษณะเป็นการประวิงคดีหรือไม่จำเป็นหรือ
- มีพฤติการณ์อื่นที่ศาลเห็นสมควรเช่นกรณีต้องส่งสินค้าไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิสูจน์ตามคำร้องของผู้บริโภคซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากและไม่อาจเบิกจ่ายตามระเบียบที่ออกภายใต้มาตรา 36 วรรคสองได้ ทั้งหมด ศาลอาจจะมีคำสั่งให้ผู้บริโภคชำระค่าใช้จ่ายในส่วนที่ยังขาดอยู่ได้หรือกรณีที่ผู้บริโภคนั้นเป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเช่นธนาคารบริษัทที่ประกอบกิจการประกันภัย กิจการโรงแรมหรือกิจการอื่นๆซึ่งมีได้อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบทางด้านฐานะการเงิน แม้นิติบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้บริโภค ศาลอาจสั่งให้นิติบุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมตามปกติเหมือนกับการดำเนินคดีแพ่งทั่วไปก็ได้

กรณีดังกล่าวข้างต้นศาลจะมีคำสั่งให้ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดี ผู้บริโภคชำระค่าฤชาธรรมเนียมเพียงเพราะบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้โดยพิจารณาถึงความสุจริตและความเหมาะสมเป็นกรณีไปและต้องใช้เวลาแก่บุคคลนั้นตามสมควรเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ฟ้องไม่ชำระ ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ (ซึ่งน่าจะเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องเป็นโจทก์ เพราะหากผู้ฟ้องเป็นจำเลยแล้วไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรานี้ ศาลจะไปสั่งจำหน่ายคดีของโจทก์คงไม่ได้ ส่วนสภาพบังคับจะเป็นอย่างไรนั้น ต้องกลับไปใช้หลักทั่วไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา 152 วรรคสอง กล่าวคือ ศาลอาจสั่งงดหรือเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ได้ ดำเนินการไปแล้วหรือสั่งให้คู่ความฝ่ายอื่นเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวก็ได้ หากคู่ความฝ่ายนั้นยินยอม

กรณีดังกล่าวข้างต้นศาลจะมีคำสั่งให้ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดี ผู้บริโภคชำระค่าฤชาธรรมเนียมเพียงเพราะบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้โดยพิจารณาถึงความสุจริตและความเหมาะสมเป็นกรณีไปและต้องใช้เวลาแก่บุคคลนั้นตามสมควรเพื่อชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว ในกรณีที่ผู้ฟ้องไม่ชำระ ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความได้ (ซึ่งน่าจะเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องเป็นโจทก์ เพราะหากผู้ฟ้องเป็นจำเลยแล้วไม่ชำระค่าฤชาธรรมเนียมตามมาตรานี้ ศาลจะไปสั่งจำหน่ายคดีของโจทก์คงไม่ได้ ส่วนสภาพบังคับจะเป็นอย่างไรนั้น ต้องกลับไปใช้หลักทั่วไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา 152 วรรคสอง กล่าวคือ ศาลอาจสั่งงดหรือเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ได้ ดำเนินการไปแล้วหรือสั่งให้คู่ความฝ่ายอื่นเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวก็ได้ หากคู่ความฝ่ายนั้นยินยอม

6. ค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคได้รับยกเว้น ตามมาตรานี้ เมื่อศาลมีคำพิพากษาคดี ถ้าศาลเห็นว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม บทบัญญัติในวรรคสาม บังคับให้ศาลพิพากษาให้คู่ความฝ่ายนั้นชำระค่าฤชาธรรมเนียมที่ ผู้บริโภคหรือผู้ที่มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งต่อศาลได้ ส่วนจะสั่งให้ ชำระเพียงใด ทั้งหมดหรือบางส่วน) กฎหมายให้อยู่ในดุลพินิจศาลที่จะสั่งได้ตามที่เห็นสมควร

7. บทบัญญัติมาตรานี้มีหลักการทำนองเดียวกับหลักการของมาตรา 10 แห่ง พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ซึ่งบัญญัติ ว่า “ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้ การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มีอำนาจฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้เสียหาย ได้ โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องและดำเนินคดีแทนตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับโดย อนุโลม

การฟ้องและดำเนินคดีแทนผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงแต่ไม่รวมถึงความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นที่สุด”

2. ค่าเสียหายเพื่อการลงโทษหรือค่าเสียหายในเชิงลงโทษ มีที่มาจากระบบ กฎหมายจารีตประเพณี โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างจากการให้ค่าเสียหายเชิงทดแทนหรือค่า สิ้นไหมทดแทน กล่าวคือ

ค่าเสียหายเชิงทดแทนหรือค่าสินไหมทดแทน (Compensatory Damages) มุ่งแต่ เฉพาะการเยียวยา ให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สถานะเดิม และไม่ให้ค่าเสียหายเกินไปกว่าค่าเสียหายที่ เกิดขึ้นจริง (Actual Damages)

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของ

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับการยอมรับจากหลาย ๆ ประเทศว่า เป็นประเทศที่ ประชาชนมีการตื่นตัว ในด้าน “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” เมื่อใดก็ตามที่เกิดการละเมิดโดยเฉพาะสิทธิ ของผู้บริโภค ชาวอเมริกันจะ รวมตัวกันหรือแสดงออกเพื่อให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบ ดังจะเห็น ได้จากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็น ประเทศแรกที่ประชาชนฟ้องร้องบริษัทผู้ผลิตบุหรี่จนได้รับ การชดใช้ในจำนวนเงินที่สูง เนื่องจากระบบ กฎหมายของสหรัฐอเมริกาเป็นรูปแบบของกฎหมายใน ระบบ Common Law ที่ยึดถือแนวคำพิพากษาของ ศาลเป็นหลักในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชน ญัตินันท์ วงศ์ปัญญา(2542:32)

แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นกล่าวได้ว่าผูกพัน เรื่อง “สิทธิ” ของ ประชาชนเป็นพื้นฐานหลัก (นิธาน ช่อผุก2549:19) ที่เป็นเช่นนี้เพราะจากประวัติศาสตร์ของชนชาติ อเมริกา นั้นมีความผูกพันกับเรื่องของ “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” เนื่องจากต้องผ่านการต่อสู้จนได้รับเอกราช

สิทธิของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคในความเข้าใจของชาวอเมริกันแสดงออก ทางรูปธรรมโดยการ รวมกันเพื่อสิทธิเรียกร้อง (Active) ให้ผู้มีส่วนรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิด จากการบริโภคแก้ปัญหาไม่ได้ เป็นการรอคอยฝ่ายเดียวโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐทั้งหมด ระบบ การค้าของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระบบ การค้าเสรี (Free Trade) จนถือได้ว่าเป็นผู้นำแนวคิด เศรษฐกิจแบบทุนนิยมในปัจจุบัน ประชาชนทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพอย่างเต็มที่ภายใต้กรอบของ กฎหมายในการประกอบอาชีพ และจากการที่สหรัฐอเมริกามีรูปแบบการ ปกครองในลักษณะของ สหรัฐ (Federalism) จึงมีรัฐบาลท้องถิ่นหรือที่เรียกว่า รัฐบาลมลรัฐและรัฐบาลกลาง หรือรัฐบาล สหรัฐ ซึ่งรัฐบาลมลรัฐก็สามารถจะบัญญัติกฎหมายมาเพื่อบังคับใช้กับประชาชนในรัฐนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้รูปแบบการปกครองของสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาแห่งกฎหมาย (The Spirit of Law) หรือ (TP Esprit des Lois) ซึ่งมองเตสกีเอเห็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดนั้น รัฐบาลต้องมีการแบ่งแยก อำนาจปกครองเป็น 3 อำนาจนี้ จะต้องคอยตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ กัน (Check and Balance) ซึ่ง รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้กำหนด ให้ทั้งรัฐบาลสหรัฐและรัฐบาลมลรัฐมีรูปแบบการปกครองใน ลักษณะการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยเหมือนกัน ดังนั้น ระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาจึงมีกฎหมายที่ใช้บังคับ กับประชาชน 2 ระดับ คือ กฎหมายของ สหรัฐที่ออกโดยสภากรองเกรส (Congress) หรือรัฐสภาแห่งชาติ อันมี ตัวแทนจากมลรัฐต่าง ๆ ของ สหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายออกโดยสภากรองเกรสนั้นใช้กับประชาชนทุกคนใน สหรัฐอเมริกาและ กฎหมายระดับมลรัฐให้อำนาจรัฐบาลมลรัฐออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองหรือดูแลพลเมือง

ประเทศสหรัฐอเมริกาเกิดจากการรวมตัวของมลรัฐต่าง ๆ ซึ่งมีอิสระในการบัญญัติ กฎหมายและ พิจารณาพิพากษาคดี กฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจาก สินค้าและบริการของ

สหรัฐอเมริกา จึงมีความแตกต่างกันไป ในแต่ละมลรัฐ แต่โดยสรุปจะต้องอยู่ บนทฤษฎีความรับผิดชอบที่สำคัญ 3 ทฤษฎี (สมชาย อติกร จุฑาศิริ 2542:30-35)

(1) ทฤษฎีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ (Negligence)

ในศตวรรษที่ 20 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงนโยบายและแนวทางการคิดทาง เศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย โดยยอมรับว่าผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าต้องรับผิดชอบใน ค่าเสียหายต่อผู้บริโภคคนสุดท้าย (Ultimate Consumer) ถ้าคาดได้ว่าสินค้านั้นไปสู่มือผู้อื่นและหาก สินค้านั้นมีความชำรุดบกพร่องจนเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่น ๆ นั้นได้ เช่น คำพิพากษาของศาล นิวยอร์ค ในคดี Macpherson V. Buick Motor co ในปี 1916 ซึ่งตัดสินว่า จำเลยผลิตรถยนต์ จำหน่ายแก่พ่อค้าปลีก โดยซื้อล้อรถชำรุดบกพร่อง เป็นเหตุโจทก์ได้รับบาดเจ็บ เนื่องจากจำเลย ประมาทเลินเล่อเพราะมิได้ตรวจสอบตามสมควร ซึ่งหากได้ตรวจสอบความเรียบร้อยจะพบความ ชำรุดบกพร่องนั้นได้ จำเลยโต้แย้งว่าตนไม่มีความสัมพันธ์ตามสัญญา กับโจทก์ และรถยนต์ไม่ใช่ สิ่งของที่เป็นอันตราย ศาลวินิจฉัยว่าการดำเนินคดีละเมิดโดยประมาทเลินเล่อสามารถกระทำได้ ต่อ จำเลยผู้ผลิตสินค้า ซึ่งชำรุดบกพร่องเป็นสาเหตุให้ก่อเกิดอันตรายต่อโจทก์ แม้โจทก์มิได้มี ความสัมพันธ์ตามสัญญากับจำเลย เพราะสิทธิในการเรียกร้องเยียวยาความเสียหายของโจทก์เกิดขึ้น ตามกฎหมายละเมิดที่กำหนดขึ้นโดยศาลมิได้เกิดขึ้นตามสัญญา แนวคำวินิจฉัยคดีนี้ได้รับการ ยอมรับโดยทั่วไปถือเป็นหลักว่าผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายสินค้าต้องรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อใน การผลิต หรือการจำหน่ายสินค้า ซึ่งอาจคาดว่าสามารถก่อเกิดความเสียหายจากการใช้หรือบริโภค สินค้าและได้ตีความขยายไปถึงบุคคลใด ๆ ที่คาดว่าจะเข้ามาเกี่ยวข้อง และได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ชำรุดบกพร่องด้วย เช่น ลูกจ้างหรือญาติของผู้ซื้อ ผู้โดยสารรถยนต์ขณะเกิดอุบัติเหตุ รถยนต์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้ไม่ได้ใช้หรือบริโภคสินค้าด้วย

(2) ทฤษฎีความรับผิดชอบตามหลักการรับประกัน (Warranty) เป็นการสัญญาว่าจะรับ ผิด หรือรับประกัน อย่างหนึ่งอย่างใด โดยอาจแบ่งการรับประกันเป็น 2 อย่าง คือ การรับประกันโดย ชัดแจ้ง (Express Warranty) และการรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty)

ก. การรับประกันโดยชัดแจ้ง (Express Warranty)

เป็นการยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้า แม้จะไม่ได้แสดงโดยชัด แจ้งว่า “จะรับผิดชอบ” หรือ “รับประกัน” แต่หากข้อความนั้นแสดงออกอยู่ในตัวโดยชัดแจ้งว่า ถ้าไม่ เป็นไปตามนั้นจะยอมรับผิด ก็ถือเป็น การรับประกันโดยชัดแจ้งแล้ว

ในปี 1932 ศาลมลรัฐอิลลินอยส์ได้วินิจฉัยคดีตามหลักรับประกันโดยชัดแจ้งไว้ ในคดี Baxter V. Ford Motor Co., 2 P. 24409 ว่า P ได้ซื้อรถยนต์ยี่ห้อฟอร์ด รุ่น A จากบริษัท St. John Motor ซึ่งเป็นพ่อค้าขายปลีกของฟอร์ด โดยก่อนการขายบริษัทฟอร์ดได้โฆษณาทางแผ่นปลิว ว่า ลักษณะของกระบอกหนักรถยนต์ฟอร์ด รุ่น A เป็นกระบอกสามชั้นที่ไม่แตกละเอียด ทำขึ้นเพื่อ ไม่ให้กระบอกปลิว หรือแตกภายใต้การอัดกระแทกที่แรงที่สุด แต่ปรากฏว่าขณะที่ผู้เสียหายขับ รถยนต์คันนั้นอยู่ ได้มีก้อนกรวดกระเด็นมาถูกกระบอกหนักรถยนต์นั้นทำให้กระบอกหนักรถยนต์แตก ละเอียด เป็นเหตุให้เศษกระบอกถูกตาผู้เสียหายบาดเจ็บทั้งสองข้าง ศาลวินิจฉัยถือว่าบริษัทฟอร์ดได้ รับประกันโดยชัดแจ้งว่า กระบอกหนักรถยนต์เป็นกระบอกที่ไม่แตกละเอียด ผู้เสียหายจึงมีสิทธิที่จะ

กล่าว อ่างการรับประกันนั้นได้เมื่อข้อผิดพลาดนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเห็นประจักษ์ และยิ่งกว่านั้น ผู้เสียหายยังพอสามารถเรียกค่าเสียหายจากบริษัทฟอร์ดได้ แม้ผู้เสียหายจะไม่ได้ซื้อจากบริษัทฟอร์ด แต่ซื้อรถยนต์จากพ่อค้าปลีกก็ตาม

ข. การรับประกันโดยปริยาย (Implied Warranty)

เป็นการรับประกันที่รับรองและกำหนดขึ้นโดยกฎหมายและมีอยู่ควบคู่ไปกับ การโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้า เว้นแต่จะถูกยกเว้นหรือจำกัดไว้อย่างชัดแจ้งโดยข้อสัญญา ซึ่งอาจแยกได้เป็น

1. การรับประกันโดยปริยายเกี่ยวกับการใช้สอยสินค้าสมประโยชน์ตามวิสัย ของการใช้โดยทั่ว ๆ ไป (Implied Warranty of Merchantability) เป็นการรับประกันโดยปริยายว่า สินค้ามีความเหมาะสมแก่การใช้หรือการบริโภคตามที่ควรจะเป็น เช่น รับประกันโดยปริยายว่า อาหารเหมาะแก่การบริโภค

2. การรับประกันโดยปริยายเกี่ยวกับการใช้สอยสินค้าสมประโยชน์ หรือ ความมุ่งหมายโดยเฉพาะ (Implied Warranty of Fitness for a Particular Purpose) ใช้ในกรณีที่ผู้ขาย รู้หรือควรรู้ว่า ผู้ซื้อสินค้ามีความมุ่งหมายในการใช้สินค้าที่จะซื้อนั้นเป็นการเฉพาะโดยเชื่อในความ เชื่อวาจาหรือความชำนาญของผู้ขายสินค้านั้น

หลักประกันโดยปริยายนี้ เดิมศาลยินยอมให้เฉพาะคู่สัญญากับผู้ขายโดยตรง เท่านั้น ที่จะสามารถฟ้องคดีได้ ต่อมาในปี 1960 ศาลได้ยกเลิกหลักความสัมพันธ์ทางสัญญา ซึ่ง ยึดถือกันมาโดยสิ้นเชิงโดยถือว่า การรับประกัน โดยปริยายได้ขยายไปถึงผู้บริโภคคนสุดท้ายที่คาด เห็นว่าจะใช้หรือบริโภคสินค้านั้นด้วย โดยศาลของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ได้วางหลักไว้ในคดี Henningsen V. Bloomfield Motor. Inc., 161 A 2d 69 (N.J. 1960) ว่าจำเลยผลิตรถยนต์ซึ่งมีความชำรุด บกพร่องที่ระบบพวงมาลัยรถ สามี่ของโจทก์ซื้อรถยนต์ของบริษัทจำเลยมาจากพ่อค้าขายปลีกของ จำเลยแล้วมอบให้โจทก์เป็นของขวัญ ขณะทีโจทก์ขับรถดังกล่าว รถเกิดพลิกคว่ำ เพราะความ บกพร่องของระบบพวงมาลัยรถ โจทก์ได้รับความเสียหายและโจทก์บาดเจ็บ ศาลวินิจฉัยให้โจทก์ฟ้องคดีสำหรับการผิดคำรับประกัน โดยปริยายว่าสินค้าเหมาะสมสำหรับการใช้โดยทั่ว ๆ ไปต่อ ผู้ผลิตและผู้ขายได้ แม้ไม่มีความสัมพันธ์ตามสัญญาเพราะถือว่าเป็นบุคคลที่คาดหมายได้ว่า จะเป็น ผู้ใช้สินค้านั้น

หลังจากคดีนั้น เกือบทุกมลรัฐได้ยึดถือและรับรองใช้กับคดีที่เกิดภายในมลรัฐ ของตนเองและยังได้มีการบัญญัติรับรองไว้ใน Uniform commercial Code ด้วยว่า ถ้าผู้ซื้อคน สุดท้ายได้รับประโยชน์หรือความคุ้มครองตามหลัก Warranty ก็ให้ความคุ้มครองมีผลไปถึงสมาชิก ในครอบครัวด้วย

ถ้าคาดหมายได้ตามสมควรว่า บุคคลเช่นนั้นอาจได้หรือบริโภคสินค้าและ ได้รับความเสียหายจากการฝ่าฝืนการรับประกันนั้น

(3) ทัศนคติความรับผิดชอบเด็ดขาด (Strict Liability)

เป็นทัศนคติใหม่ที่เกิดจากแนวคิดของบทความและข้อเขียนทางกฎหมายที่ สนับสนุนให้ศาลนำเอาหลักความรับผิดชอบเด็ดขาดในทางละเมิดมาใช้กับคดีความเสียหายอันเกิดจาก สินค้าชำรุดบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย จนวงการกฎหมายในสหรัฐตื่นตัวและยอมรับหลัก ดังกล่าวโดยมีเหตุผลหลายประการ คือ

- ก. การพิสูจน์ถึงความจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ผลิตเป็นการยากที่จะ พิสูจน์ได้
- ข. การผลกระทบการพิสูจน์ ไม่สามารถใช้ได้ในทุกกรณี
- ค. หลักความรับผิดชอบเด็ดขาดจะเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดความปลอดภัยเกี่ยวกับสินค้าเพิ่มขึ้น
- ง. ผู้ผลิตอยู่ในฐานะที่ป้องกันอันตรายหรือรับประกันหรือกระจายความเสี่ยง ภัยได้ดีที่สุด
- จ. การที่ผู้ผลิตนำสินค้าของตนออกขายในท้องตลาดย่อมเป็นที่ไว้วางใจแก่ ผู้บริโภคถึงความปลอดภัยของสินค้านั้น เมื่อเกิดความเสียหาย ผู้ผลิตต้องรับผิดชอบ

จากคดี Greenman ในปี ค.ศ. 1965 สถาบันกฎหมายของสหรัฐอเมริกา (American Law Institute) ได้บัญญัติรับรองหลักความผิดเด็ดขาดไว้ใน The Restatement (Second) of Torts ในมาตรา 402 A The Restatement (Second) of Torts มาตรา 402 A บัญญัติให้ผู้จำหน่ายรับผิดชอบ เด็ดขาดต่อผู้ใช้หรือบริโภค ดังนี้

1. บุคคลผู้ซึ่งขายสินค้าใด ๆ ที่มีสภาพชำรุดบกพร่องเป็นอันตรายที่ไม่สมควร ต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อทรัพย์สินของเรา จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายนั้นที่เกิด ต่อผู้ใช้หรือผู้บริโภคคนสุดท้ายซึ่งทรัพย์สินของเขา ถ้าผู้ขายเป็นผู้ประกอบธุรกิจขายสินค้าเช่นนั้น และสินค้าได้ไปถึงผู้ใช้และผู้บริโภคตามที่ตั้งใจ โดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญใน สภาพของสินค้าที่ขาย

2. หลักดังกล่าวใน 1. ยังคงมีผลบังคับได้ แม้ว่าผู้ขายจะได้ใช้ความระมัดระวัง เท่าที่เป็นไปได้ในการเตรียมและการขายสินค้าของตน และผู้ใช้หรือผู้บริโภคไม่ได้ซื้อสินค้า จากผู้ขาย หรือมีความสัมพันธ์ตามสัญญาใดๆ กับผู้ขายก็ตาม

หลักความรับผิดชอบเด็ดขาดได้ช่วยแก้ปัญหาการบังคับตามหลักกฎหมายสัญญา และ หลักกฎหมายละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ เพราะ

1. หากความรับผิดใด ๆ ในทางสัญญา การให้คำบอกกล่าวเกี่ยวกับการผิดคำ รับประกันย่อมไม่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบเด็ดขาด

. โจทก์ไม่ต้องมีการพิสูจน์ในความประมาทเลินเล่อเกี่ยวกับขั้นตอนการ ผลิตและจำหน่ายของจำเลย

3. การบังคับใช้ของศาลมีแนวโน้มปฏิเสธการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบ ผู้ผลิตและผู้จำหน่าย เพราะถือว่าข้อยกเว้นหรือข้อจำกัดความรับผิดชอบนั้นเป็นรูปแบบในทางสัญญาที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการหลุดพ้นความรับผิดในทางสัญญาเท่านั้น

อภิปรายผลการวิจัย

บทสรุป

ในสังคมยุคปัจจุบันความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากมายทั้งด้านการผลิตสินค้า หรือมีการพัฒนาการผลิตในรูปแบบที่มีเทคนิคทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้น ผู้บริโภคจึงถูกเอาเปรียบอยู่เสมอ รวมทั้งไม่มีอำนาจต่อรองในการเข้าทำสัญญา ผู้บริโภคจึงต้องอยู่ในฐานะเสียเปรียบผู้ประกอบการ ผู้บริโภคควร

จะได้รับการเยียวยาเมื่อได้รับผลกระทบที่ถูกผู้ประกอบการเอาเปรียบ ถึงแม้จะมีพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาบังคับใช้แล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหา เมื่อผู้บริโภคไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการส่งคำคู่ความทำให้ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น การกำหนดค่าเสียหายไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรม

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 3 หลักเกณฑ์คือ ต้องการช่วยเหลือผู้บริโภคที่ไม่มีความรู้ทางคุณภาพของสินค้า ขาดการสำรอง

ไม่มีเงินในการดำเนินคดี โดยการกำหนดให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายให้ได้รับการเยียวยาด้วยความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย แต่ผู้ประกอบการธุรกิจที่อยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภค แตกต่างจากผู้บริโภคธรรมดา เพราะผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นผู้บริโภคผู้ดำเนินการปรกติ ผู้ประกอบการก็มีอำนาจสำรองและสามารถรวมตัวกันได้ เพื่อให้มีอำนาจในการดำเนินงานที่ดีกว่า โดยเฉพาะในเรื่องของการลงทุน และผู้ประกอบการก็ยังได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม จึงควรปรับปรุงแก้ไขให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18 ได้มีการยกเว้นค่าธรรมเนียม ให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งไม่รวมถึงความผิดในค่าธรรมเนียมในชั้นที่สุด แต่ในความเป็นจริงในทางปฏิบัติผู้บริโภคกลับไม่ได้รับสิทธิในการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการส่งคำคู่ความ ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว และไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

ข้อเสนอแนะ

- 1.ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคให้มีผลบังคับใช้ได้อย่างถูกต้อง
2. นำกฎหมายที่มีการแก้ไขปรับปรุงมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
3. ควรมีการบังคับใช้กฎหมายและเผยแพร่ข้อมูลกฎหมายให้ผู้บริโภคได้รับทราบ

บรรณานุกรม

กฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551.

กรุงเทพฯ : ยูเนียนอูลตราไวโอเร็ด

คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง .พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แสงทอง.

นิธาน ช่อผูก. (2549).อำนาจของคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 : ศึกษากรณีการดำเนินคดีแทนผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์

นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณัฐนันท์ วงศ์ปัญญา. (2554). ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องคดีผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์นิติ

ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ธานีศ เกศวพิทักษ์. (2551). คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ

:ยูเนียนอุลตราไวโอเค.

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ, เอกสารการสอนชุดวิชาการระบบกฎหมายต่างประเทศ (เอกสารอัดสำเนา)
พระนิติการณประสม. (2515), คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.

กรุงเทพฯ : เนติบัณฑิตยสภา

ไพโรจน์ วายุภาพ. (2552). คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : พลสยาม
พรินติ้งและพับลิชชิง

เพ็ง เพ็งนิตติ. (2545). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ความรับผิด
ของเจ้าหน้าที่และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

พรพลอง มั่นดี. (2546). คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการกำหนดการชำระ
และความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียม. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

มานิตย์ จุมปา. (2554). คำอธิบายกฎหมายความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่
ไม่ปลอดภัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานิช จรมาศ. (2525) คำบรรยายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1-2
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วรรณชัย บุญบำรุง และคณะ. (2549). หลักและทฤษฎีกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เล่ม 1
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

วรรณชัย บุญบำรุง, ธนกร วรปรัชญากุล และคณะ (2551). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
แพ่งฉบับอ้างอิง, กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

สมชาย อติกร จุฑาศิริ. (2542). ปัญหาในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง